

На підставі проведеного дослідження та з урахуванням аналізу досвіду Естонії нами розроблено наступні пропозиції щодо покращення привабливості підприємницької діяльності в Україні: забезпечити оперативну реалізацію на державному рівні можливості користуватися електронними системами для підприємництва за допомогою електронного цифрового підпису; розробити дієві заходи прискорення впровадження податку на виведений капітал замість податку на прибуток на підставі розробленого урядом законопроекту; здійснити спрощення процедур ведення обліку та формування звітності внаслідок виконання заходів щодо ліквідації податку на прибуток до розподілу; виконати узгодження та реалізація законопроекту про валютні операції запропонованого НБУ; забезпечити впровадження вільних розрахунків за відомими платіжними системами світу; знизити штрафні санкції щодо організаційних і податкових питань підприємницької діяльності на підставі розробки та реалізації механізму першочергового попередження.

Література:

- 1 Бізнес в Європі 2017: в якій країні відкрити свою справу? [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://closeurope.com/biznes-v-evrope/>.
- 2 Кашуба Я.М. Система оподаткування як чинник активізації підприємницької діяльності в Японії та Україні [Текст] / Я.М. Кашуба // Вісник Запорізького національного університету. – 2010. – №3(7). – С.133-138.
- 3 Кміть В.М. Зарубіжний досвід податкового стимулювання підприємництва [Текст] / В.М. Кміть // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2017. – №3(08). – С.265-269.
- 4 Президент: законопроект про податок на виведений капітал готовий для розгляду в Парламенті [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://vobu.ua/ukr/analytics/news/item/prezydent-zakonoprojekt-pro-podatok-na-vyvedenyi-kapital-hotovy-dlia-rozhliadu-v-parlamenti>.
- 5 Новий закон про валюту від НБУ: до чого готуватися Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/publications/2017/08/17/628105/>.
- 6 Рібун Л.В. Зарубіжний досвід розвитку малого бізнесу [Текст] / Л.В. Рібун, Г.А. Лех, І.М. Васюкович // Економічні проблеми макроекономічного та регіонального рівнів. – Науковий вісник НЛТУ України. – 2016. – Вип. 26.2. – С.230-235.
- 7 Рейтинг стран по налогообложению [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://russian.doingbusiness.org/data/exploretopics/paying-taxes>.
- 8 Центр адмінпослуг буде в телефоні кожного українця завдяки технології Mobile ID [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://vobu.ua/ukr/analytics/news/item/tsentr-adminposlugh-bude-v-telefoni-kozhnogo-ukraintsia-zavdiaky-tekhnohii-mobile-id>.
- 9 Ясинчук Л. Бізнес в Україні, податки в Естонії [Електронний ресурс] / Л. Ясинчук. – Режим доступу: <http://expres.ua/news/2018/01/07/279541-biznes-ukrayini-podatky-estoniyi-pryvablyuyem-nashyh-pidpryemciv-ciy>.

Грінка Т.І.

кандидат економічних наук, доцент

Центральноукраїнський національний технічний університет

м. Кропивницький, Україна

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНИХ КЛАСТЕРІВ В УКРАЇНІ

Сьогодні у світі найбільш динамічний економічний розвиток мають ті країни, де сформувалися промислові чи інноваційні кластери, які представляють собою географічну та цільову концентрацію взаємозалежних підприємств та організацій, які формують суміжні етапи створення та впровадження інновацій у галузях економіки:

ядро кластера (науково-дослідницькі центри, освітні установи (університети, бізнес-школи, бізнес-інкубатори, підприємства та компанії, венчурні компанії, патентні бюро) та інфраструктурна мережа, що формується навколо ядра кластера (спеціалізовані постачальники, сервісні компанії, технологічні посередники, страхові компанії, торговельні асоціації, соціально-побутова і природоохоронна сфери, органи державної влади та органи місцевого самоврядування тощо).

Інноваційні кластери сприятимуть досягненню цілей: зниження витрат і підвищення ефективності виробництва за рахунок упровадження інновацій та ефекту синергії і спеціалізації; підвищення конкурентоспроможності всіх учасників кластера за рахунок упровадження інновацій і передових технологій; консолідоване лобювання інтересів учасників кластера на різних рівнях державної влади; соціально-економічний розвиток країни (на інноваційні основи), підвищення рівня життя населення та розбудова України як держави добробуту; підвищення рівня екологічної безпеки країни на основі впровадження інновацій, виконання Україною міжнародних зобов'язань у сфері охорони довкілля, забезпечення збалансованого і невичерпного природокористування та ін.

Аналізуючи сценарій процесу кластеризації в Україні за останнє десятиріччя, слід підкреслити, що він відбувається за рамками Державного бюджету України. В число регіонів, що змогли досягти успіхів у формуванні кластерних об'єднань слід віднести Львівську, Івано-Франківську, Рівненську, Полтавську, Сумську, Харківську, Херсонську, Одеську і Миколаївську області. В той же час світова практика свідчить про те, що державна підтримка кластерних ініціатив, особливо на стартовому етапі формування кластерів, дає великий економічний ефект і швидко окупність державних витрат. Немає сумніву в тому, що при підтримці влади і належному фінансовому забезпеченні, розвиток інноваційних кластерів в Україні набуде нового прискорення.

27 червня 2017 року у Мінекономрозвитку перший заступник Міністра економічного розвитку і торгівлі України Максим Нефьодов провів робочу зустріч щодо розробки кластерної програми як принципово нової стратегії розвитку національної промисловості України, де акцентувалася увага на "інших підходах" - розвивати промислові осередки там, де є підтримка місцевої влади та регіональні передумови для розвитку кластеру”[5].

На сьогодні особливістю розвитку кластерів в Україні є орієнтація більшості перспективних кластерів на традиційні галузі промисловості – легку промисловість, будівництво, АПК, металургію, тоді як пріоритетом європейських країн є розвиток насамперед високотехнологічних інноваційних кластерів у галузях машинобудування, біофармацевтики, електроніки. В Україні є всі передумови для розвитку інноваційних кластерів у високотехнологічних секторах на основі існуючих технопарків та індустріальних парків – біотехнологій, систем спеціального та подвійного призначення; ядерних технологій; електронної промисловості, автомобілебудування тощо. Розвиток інноваційних кластерів на базі технополісів вимагає збільшення прямого державного фінансування технопарків, індустріальних парків та бізнес-інкубаторів за прикладом європейських країн[6].

Важливою передумовою розвитку співробітництва приватного бізнесу з державою є запровадження інноваційного менеджменту на рівні центральних та регіональних органів державної влади. Світовий досвід свідчить про те, що одним з вирішальних чинників успіху державної політики формування інноваційних структур є впровадження інновацій в органах державного управління.

Доцільність державної підтримки розвитку інноваційних кластерів має базуватися на вивченні результатів їхньої діяльності. Світовий досвід свідчить, що ключовими критеріями оцінки діяльності інноваційних кластерів є наступні: - оцінка

інноваційної діяльності: кількість компаній кластера, які розробили та впровадили нові продукти/послуги; кількість компаній, які отримали нові знання, що можуть бути використані для створення інновацій; - оцінка співробітництва з науково-дослідними організаціями: кількість компаній кластера, які взяли участь у спільних проектах з науково-дослідними організаціями; кількість наукових установ, які є членами кластера; - оцінка міжнародного співробітництва: обсяги залучених іноземних інвестицій; кількість іноземних компаній або мереж, які є партнерами кластера; кількість організованих у рамках кластера комунікативних заходів за участі іноземних експертів та партнерів; - оцінка темпів нарощування членської бази: кількість компаній, які є членами кластера; частка малих та середніх підприємств, які є членами кластера; кількість компаній, які виявляють зацікавленість в участі у кластері; - оцінка набуття нових знань компаніями-членами кластера: кількість компаній, які взяли участь у конференціях, семінарах та інших комунікативних заходах, організованих мережею. На основі оцінювання ефективності діяльності окремих кластерів приймається рішення щодо доцільності їхньої фінансової підтримки з боку держави [6].

Ключовими принципами побудови державної програми розвитку інноваційних кластерів є наступні: - створення кластерних ініціатив у пріоритетних для держави напрямках, які мають найбільший інноваційний та виробничий потенціал; - державна підтримка має надаватись обмеженій кількості інноваційних кластерів, які демонструють найкращі результати; - фокус на залученні до кластерів малих та середніх інноваційних підприємств, які в усьому світі є найважливішими генераторами інновацій у промисловості; - забезпечення високої гнучкості кластерної програми та можливість її адаптації до мінливих соціально-економічних умов, здатність швидко реагувати на зміни у технологічному середовищі, відкритість до запровадження нових механізмів менеджменту; - забезпечення науково-дослідною базою для досліджень у рамках кластерів та впровадження інновацій, участь держави у здійсненні досліджень щодо економічної доцільності розробки того чи іншого інноваційного продукту та перспектив його комерціалізації; - інтернаціоналізація національних інноваційних кластерів та їхнє включення до глобальних інноваційних мереж через залучення прямих іноземних інвестицій, трансфер технологій та розвиток співробітництва з іноземними інноваційними кластерами; - визначення чітких критеріїв вимірювання поточних та кінцевих результатів діяльності кластерів, встановлення індикаторів виконання запланованих показників як на рівні окремих кластерів, так і на рівні програми в цілому [4].

Також слід виділити умови, за яких кластеризація економіки буде проходити в належний спосіб. Для цього необхідно, щоб Уряд України не намагався брати у свої руки пряме керівництво в кластерних ініціативах. Він повинен відігравати роль каталізатора або посередника, який сприяє реалізації кластерного та інноваційного процесів; політика держави має бути орієнтована на непряме стимулювання кластерних ініціатив, розроблених у регіонах на основі детальних ринкових і технологічних досліджень. Ефективна кластерна політика Уряду повинна базуватися на взаємодії дослідників, представників промисловості, бізнесу, громадських організацій з метою створення платформи для конструктивного діалогу з розвитку інноваційної економіки, заснованої на кластерній моделі виробництва. Політика кластеризації – це динамічний процес, який залежить від багатьох факторів і завдань соціально-економічного характеру, що передбачає довгострокову взаємодію всіх структур суспільства.

Література:

1. Бабенко І. Інноваційні кластери сприятимуть підвищенню конкурентоздатності економіки / І. Бабенко // Діл. вісн. – 2012.– № 1 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ucci.org.ua/synopsis/dv/2012/dv1201232.ua.html> 2.
2. Варяниченко О. В. Формування інноваційних кластерів в Україні як інструмент розвитку та конкурентоздатності / О. В. Варяниченко // Науковий вісник НГУ. – 2011. – № 3. – С. 118-121.
3. Глушаниця Р. В. Кластерний принцип формування міжнародних стратегічних альянсів / Р.В. Глушаниця // Формування ринкових відносин в Україні. – 2010. – № 3. – С. 38-43.
4. Інформаційно-аналітичні матеріали Державного агентства з питань науки, інновацій та інформатизації України// [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dknii.gov.ua/2010-09-09-12-22-00/2010-09-09-12-25-43/235-2010-12-07-11-34-29>.
5. Інформаційно-аналітичні матеріали Прес-служби Мінекономрозвитку за 30.06.2017// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=f52b4fa3-205d-4704-8060-9ca2eeale445&title=MinekonomrozvitkuRozpochaloObgovorenniaKlasternoiProgramiPromislovogoRozvitku>
6. Ковальов А.В. Інноваційні кластери промисловості України. Проблеми та шляхи їх вирішення. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eir.pstu.edu/bitstream/handle/123456789/6096/c.%20129.pdf?sequence=1>

Фрунза С.А.

кандидат економічних наук, доцент

Центральноукраїнський національний технічний університет

м. Кропивницький, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО ВПЛИВУ НА ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИЙ РОЗВИТОК АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Для збільшення кількості, якості, новизни виробництва сільськогосподарської продукції Україна має потенційні можливості, але потрібні для цього новітні сучасні технології, а також значні інвестиційні ресурси. Крім того, ринкові умови вимагають впровадження інноваційних моделей розвитку організацій.

За рахунок власних коштів, більшість вітчизняних підприємств, намагаються впроваджувати інновації. Використання кредитних ресурсів досить не вигідні для цих підприємств. Тому, вони не можуть інвестувати в інновації достатню кількість грошей, як аграрні підприємства інших держав.

Причинами погіршення інноваційно-інвестиційного стану сільськогосподарських підприємств є: незадовільний інвестиційний клімат, непередбачувана державна політика, підвищений ризик аграрного виробництва.

Більшість економістів вважають, що саме держава повинна взяти на себе забезпечення фінансування інноваційних досліджень у аграрній сфері. [1, с. 29].

Відомий норвезький економіст Ерік Рейнарт у своїй книжці «Як багаті країни стали багатими... і чому бідні країни залишаються бідними» доводить, що жодна держава ще ніколи не ставала заможною завдяки сільському господарству. Навпаки, його розвиток завжди консервував відсталість. Виробники сільськогосподарської продукції, як і інших сировинних матеріалів, залежні від попиту тих, хто має сильну переробну промисловість, та від темпів їхнього зростання. Якщо останні потерпають від кризи, стагнації чи просто вповільнення, то перші стають заручниками низьких цін, доходів і темпів розвитку. Це означає те, що країни котрі роблять ставку саме на сільському господарстві, відсутні в переліку розвинених країн світу [4].